

# ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА ●

● NO.46 (3118) ●

● ЧАЦВЕР, 11 снежня, 2008

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: [WWW.GOLAS.BY](http://WWW.GOLAS.BY)



**Цёплае  
святло  
ў вокнах**  
Стар. 2



**Калі ў сэрцы  
ёсць любоў**  
У жыхароў вёскі Станькава, што ў Дзяржынскім раёне Міншчыны, стала традыцыяй: у вольны час збірацца і спяваць песні **Стар. 3**



**На журавінавых  
прасторах**  
Цэлыя плантацыі лясных ягад вырошчваюць пад **Стар. 4**  
Ганцавічамі

## Ніхто не забыты!

Былыя вязні Мінскага гета ўручылі памятныя ўзнагароды сваякам падпольшчыкаў, што загінулі падчас ліхалецця

Дар'я Пятроўская

Грамадская арганізацыя “Рэспубліканскі Фонд “Халакост”, Музей гісторыі і культуры яўрэяў Беларусі сумесна з Нацыянальным архівам Рэспублікі Беларусь вось ужо на працягу некалькіх гадоў займаюцца вывучэннем гісторыі падполля Мінскага гета.

Дзякуючы архівам Мінска, Масквы, Іерусаліма, апублікаваным і вусным успамінам, розным артыкулам і кнігам, удалося стварыць імяны спіс падпольшчыкаў гета, у які ўвайшлі 317 чалавек.

У кастрычніку прадстаўнік Міністэрства абароны ад імя Прэзідэнта Беларусі перадаў Музею гісторыі і культуры яўрэяў узнагароды — юбілейныя медалі “60 гадоў Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне”, якімі ўзнагароджаны 21 удзельнік падпольнага супраціўлення, што дзейнічала ў Мінску.

Сімвалічна, што ўзнагароды ўручалі жывыя сведкі тых жахлівых падзей: падпольшчыкі і былы вязень Мінскага гета Міхаіл Кантаровіч і малалетні вязень Мінскага гета Уладзімір Рубежын. Сваю падзяку ўдзельнікам супраціўлення выказаў



таксама пасол Ізраіля ў Беларусі Зееў Бэн-Ар'е.

У завяршэнне цырымоніі

У музеі — хвалюючае спатканне з мінулым для былых вязняў Мінскага гета

быў паказаны дакументальны фільм Барыса Мафцыра, які распавядае аб падзеях у Слуц-

кім гета. Паказ стужкі запланаваны таксама ў яўрэйскіх абшчынах Гомеля і Магілёва.

## Навукоўцы раскрылі патэнцыял

Беларускія вучоныя паспяхова правялі ў Баку прэзентацыю магчымасцяў у сферы высокіх тэхналогій

Марыя Астахава

Дэлегацыя Аб'яднанга інстытута праблем інфарматыкі Нацыянальнай акадэміі навук прымала ўдзел у XIV Азербайджанскай міжнароднай тэлекамунікацыйнай выставе і канферэнцыі “ВакуTel-2008”. Падчас візіту беларускія вучоныя правялі серыю сустрэч з кіраўніцтвам Нацыянальнай акадэміі навук Азербайджана, дырэктарамі

інстытутаў фізікі, інфарматыкі і кібернетыкі, Нацыянальнага аэракасімічнага агенцтва Азербайджана. На базе Інстытута фізікі, у прыватнасці, для азербайджанскіх калегаў быў праведзены семінар, прысвечаны перспектывам развіцця інфармацыйна-камунікацыйнага сектара ў Беларусі.

Адбыліся прэзентацыі патэнцыялу Аб'яднанага інстытута праблем інфарматыкі Нацыянальнай

акадэміі навук Беларусі, праграм асваення космасу, магчымасцяў беларускага суперкамп'ютара ў прамысловасці, а таксама Інтэрнет-тэхналогій. У прыватнасці, Беларускія вучоныя прадэманстравалі выкарыстанне суперкамп'ютарнага цэнтра для разлікаў, усталяваўшы аддаленае падключэнне Інстытута фізікі НАН Азербайджана да рэсурсаў Аб'яднанага інстытута праблем інфарматыкі НАН Беларусі.

Па выніках перамоў было падпісана Пагадненне аб супрацоўніцтве паміж Аб'яднанным інстытутам праблем інфарматыкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі і Інстытутам фізікі Нацыянальнай акадэміі навук Азербайджана, таксама як і пратакол намераў паміж Аб'яднанным інстытутам праблем інфарматыкі НАН Беларусі і Нацыянальным аэракасімічным агенцтвам Азербайджана.

### ВЕСТКИ

#### Па праграме добрасуседства

Латвія падтрымлівае ініцыятыву зніжэння кошту шэнгенскіх віз для беларусаў.

На сустрэчы з журналістамі Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Латвіі ў Беларусі Майра Мора нагадала, што да ўступлення Латвіі ў Шэнгенскае пагадненне плата за візы з беларусаў не збіралася на працягу двух гадоў. Але і пасля ўвядзення кошту візы ў 60 еўра не знізілася колькасць беларускіх грамадзян, якія жадаюць наведаць Латвію.

Майра Мора пацвердзіла, што Латвія падтрымлівае прапанову зрабіць выключэнне для Беларусі і знізіць кошт віз да надання краіне статусу паўнапраўнага ўдзельніка еўрапейскай праграмы добрасуседства.

Гаворачы аб супрацоўніцтве дзвюх краін, пасол адзначыла актыўныя кантакты на ўзроўні памежных службаў, міністэрстваў унутраных спраў. Па яе словах, добра развіваецца супрацоўніцтва ў эканамічнай сферы. Латвійскія прадпрыемствы працягваюць цікавацца да Беларусі і разлічваюць на паляпшэнне ўмоў для вядзення бізнесу ў краіне. Што тычыцца ўзаемнага гандлю, то за 6 месяцаў 2008 года ён склаў больш за 245 мільёнаў еўра, беларускі экспарт — 181 мільён еўра. Цікаваць для Латвіі прадстаўляе і супрацоўніцтва з Беларуссю ў энергетычнай сферы.

#### Стагоддзе і яшчэ некалькі гадоў

105-гадовай грамадзянцы Беларусі, якая пражывае ў Польшчы, уручаны новы пашпарт.

Браніславе Іванаўне Гайжэўскай, якая пастаянна пражывае ў Польшчы, уручаны новы пашпарт Рэспублікі Беларусь. Дакумент уручыў супрацоўнік консульскага аддзела пасольства Беларусі ў Польшчы па месцы жыхарства Браніславы Іванаўны, якая, як паведамлілі ў консульскім аддзеле дыпламатыі ў Варшаве, сардэчна падзякавала за аказаную ёй увагу.

Новы пашпарт быў выдадзены ў сувязі з заканчэннем тэрміну дзеяння старога дакумента. Браніслава Гайжэўская з'яўляецца найстарэйшай грамадзянкай Беларусі з тых, хто пражывае ў Польшчы, адзначылі ў консульскім аддзеле пасольства рэспублікі ў Варшаве.

# Кіно ў “лічбах”

Марына Панасюк

**Унікальнае абсталяванне ўсталююць у мінскім кінатэатры “Перамога”.**

Зрэшты, рэканструкцыя закрае не толькі “начынне” кінатэатра. “Экстэр’ер” будынку таксама не застаецца без увагі. Але падчас рамонту спецыялісты абяцаюць захаваць усе архітэктурныя асаблівасці кінатэатра.

— Гледачы абавязкова ацэняць магчымасці лічбавага абсталявання. Напрыклад, з дапамогай спадарожнікавага сігнала ў рэжыме рэальнага часу можна трансляваць канцэрты, спартыўныя спаборніцтвы з любога кутка планеты, — гаворыць генеральны дырэктар прадпрыемства “Кінавідэапракат” Васіль Коктыш.

У новай якасці кінатэатр



Такім выглядае сёння сталічны кінатэатр “Перамога” ў чаканні хуткай рэканструкцыі

паўстане перад мінскімі гледачамі ў 2010 годзе. Але гэта не ўсе навіны для кінаманаў. Рэканструкцыя чакае яшчэ тры сталічныя

кінатэатры: “Дружба”, “Сучаснік” і “Электрон”. Да 2012 года іх абяцаюць пераўтварыць у сапраўдныя цэнтры культуры, дзе, акра-

мя дэманстрацыі фільмаў, будуць праходзіць выставы, прэзентацыі, здолеюць працаваць гурткі, секцыі і студыі.

## СУСТРЭЧЫ

# Цёплае святло ў вокнах

На пачатку сустрэчы ў Цэнтральнай дзіцячай бібліятэцы вядомая літоўская пісьменніца Бірутэ Янушкайтэ спытала ў юных чытачоў, хто з іх кім хоча стаць. Адзін адказаў, што касманаўтам, другі — банкірам, трэці — міліцыянерам... З таго і пачалася прэзентацыя кніжкі “Вусатая гісторыя Левака”, перакладзенай з літоўскай на беларускую мову вільнюскім пісьменнікам Алегам Аблажэем, таленавіта аформленай Вілюсам Шылейкам.

Адам Мальдзіс

А калі прэзентацыя скончылася і было зноў зададзена ранейшае пытанне, амаль усе прысутныя адказалі: хочам стаць пісьменнікамі, хочам ствараць такія ж займальныя кніжкі! І гэта неяк адпавядала афарыстычнай назве пралага да твора: “Кім ты вылучыўся, тым і будзь”.

Патлумачу, што апавед у апавесці Бірутэ Янушкайтэ вядзецца ад імя... хатняга таракашкі, цікаўнага і дасціпнага. Нечакана з’явіўшыся перад прыкаваным да ложка хлопчыкам Паўлюсам, ён ганарліва абвясчае, што ног у яго куды больш, чым у “двухногіх”. Праўда, у яго, на жаль, няма імя, каб прадставіцца Паўлюсу. І той па-сяброўску называе яго Леваком. Запомніце, шануюны чытачы, гэтае імя. Бо, гаварылася на прэзентацыі, яно ўвоўдзе ў свядомасць юных чытачоў, як увайшлі шведскі Карлсан, англійскі Віня-Пых, беларускі Міколка-паравоз.

Пра тое, што сказанае на прэзентацыі — праўда, я пераканаўся, як кажучы, на ўласным вопыце. Вярнуўшыся з літаратурна-мастацкага вечара ў Пасольстве Літвы ў Беларусі, пачаў гартаць “Вусатую гісторыю Левака”, здзіўляюцца незвычайнасцю яе малюнкаў. А потым, захапіўшыся гісторыяй дружбы Левака і хворага хлопчыка, дапазна чытаў кнігу! Бо яна — пра вельмі істотнае ў нашым супярэчлівым свеце: пра павагу і разуменне, пра неабходнасць мець мару і дабівацца яе здзяйснення.

Дарэчы, пераклад гэтай дзіцячай кнігі на беларускую мову прысвечаны 15-й гадавіне ўстаўлення дыпламатычных адносін паміж Літвой і Беларуссю, выданне падтрымала Міністэрства замежных спраў Літоўскай Рэспублікі.

На вечары ў Пасольстве Літвы ў Беларусі аказалася, што такіх падарункаў, такіх прыкладаў добрагаспадарства куды больш. Гэта — і кніга вершаў Алеся Разанава, перакладзеная на літоўскую мову доктарам філалогіі Альмай Лапінскене,

стагоддзя. А яшчэ — трохмоўная, літоўска-беларуска-польская анталогія “Словы і фарбы”, дзе сабраны вынікі сумесных пленэраў паэтаў і мастакоў, якія збіраліся ў Нідзе, на ўзбярэжжы Балтыйскага мора.

Урэшце, ці не самае важнае: анталогія беларускай паэзіі з сімвалічнай назвай “Святло ў вокнах”. Беларускія тэксты 24 аўтараў надрукаваны ў ёй паралельна з літоўскімі перакладамі. Выданне анталогіі, як і названых кніг (за выключэннем манаграфіі Г. Пяткевіча) зноў жа ажыццёў-

явы чатырох мініяцюрных вокнаў, пераказаных у рэдакцыю “Голас Радзімы” літоўскай мастачкай і ўраджэнкай Беларусі Бірутэ Куцкайтэ. Такім чынам аддзячыла яна мне за “зямляцкі” артыкул аб ёй у газеце. А ў будучым годзе, годзе свайго юбілею, мастачка збіраецца перадаць частку сваіх твораў новаму Астравецкаму музею на зямлі сваіх продкаў. Маленькую галерэю “Поры года” я, вядома ж не мог не прадэманстраваць прысутным на вечары. Пасля гэтага слова “вокны” стала ўжывацца яшчэ часцей — як сімвал нашых адносін.

Душой вечара несумненна быў сам Пасол. Ролі вядучых выконвалі беларуская і літоўскія літаратары. Але Эдмінас Багдонас, свабодна пераходзячы з літоўскай мовы на беларускую і наадварот, з веданнем паэзіі і з гумарам умешваўся ў гаворку, натхнёна чытаў пераклады. А часам рабіў у стыхійным сцэнарыі нечаканыя павароты. Да прыкладу, даючы слова Раісе Баравіковай, чыімі вершамі адкрываецца анталогія, Пасол прыгадаў, што ў Вільнюсе ёсць вуліца Барбары Радзівіл, якой паэтэса прысвяціла п’есу, і гэта, маўляў, таксама здаецца сімвалічным. У адказ жа прагучала прызнанне, што, на жаль, Вільнюса аўтарка не бачыла ніколі. Рэакцыя была хуткай і нечаканай:

— Давядзецца вам прыйсці сюды яшчэ раз, каб атрымаць нашу візу. Бясplatную. Шматразовую. Шэнгенскую.

Зала адказала апладысмантамі. А мне падумалася: “Вось такімі “дробязямі”, на такіх вечарах разбураецца размежаванасць Краін і людзей”.



прэзідэнтам Літоўскай асацыяцыі беларусістаў. Прыгадаю, што ў сааўтарстве менавіта з ёй у свой час я напісаў кнігу “Перазовы сяброўскіх галасоў” — пра дружбу нашых літаратур. Літоўскі пераклад гэтай манаграфіі, сёння ўжо ледзь не антыкварны, мы ўрочылі са сваімі аўтографамі гаспадару вечара, Паслу Эдмінасу Багдонасу.

Наступны красамоўны прыклад — манаграфія дацэнта кафедры беларускай філалогіі і міжкультурнай камунікацыі Вільнюскага педуніверсітэта Гендрыка Пяткевіча, прысвечаная праблемам станаўлення і самавызначэння асобы ў беларускай і літоўскай прозе 80-х гадоў ХХ

# Падручнікі для замежжа

Андрэй Лукашоў

**Для беларусаў, якія жывуць за мяжой, доўгі час было праблемай атрымаць літаратуру з Бацькаўшчыны. Між тым, дапамогу ў забеспячэнні дзяспар кнігамі аказваюць Таварыства па сувязях з суайчыннікамі замежжа “Радзіма”, беларускія пасольствы і консульствы, Міністэрства замежных спраў, Міністэрства адукацыі і Міністэрства культуры Беларусі. Але гэтых мераў усё роўна недастаткова.**

Справа ў тым, што падручнікі, выдадзеныя на Беларусі, напісаны ў адпаведнасці з ачыннымі праграмамі і не заўсёды супадаюць з метадычнымі падыходамі, прынятымі ў замежных краінах. А вось наладзіўшы выдавецкую дзейнасць непасрэдна ў замежжы можна ў значнай ступені вырашыць праблему.

Цікавы ў гэтым плане вопыт ёсць у Польшчы, дзе ў выдавецтве “Ортдрук” нядаўна былі выдадзены некалькі кніг-падручнікаў для факультатыўнага чытання па гісторыі і геаграфіі Беларусі. Падручнік “Гісторыя Беларусі” напісаў прафесар універсітэта Беластока Яўген Мірановіч, які доўгі час займаецца вывучэннем гісторыі Беларусі. Падручнік “Геаграфія Беларусі” напісалі беларускія аўтары. Гэтыя кнігі выйшлі пры падтрымцы Міністэрства адукацыі Польшчы. Імі могуць карыстацца ўсе, хто жадае ведаць гісторыю і геаграфію Беларусі. Карацей, пры наданні выдавецкай дзейнасці ў беларускіх дзяспарах адпаведнай увагі праблема забеспячэння беларускіх школ сучаснай літаратурай можа быць паспяхова вырашана. У тым ліку і шляхам супрацоўніцтва беларускіх і замежных аўтараў, якія складаюць падручнікі.

# На роднай мове і на фарсі

Андрэй Лукашоў

**Творы Якуба Коласа будуць выдадзеныя ў Іране. Над праектам працуюць нацыянальныя бібліятэкі абедзвюх краін.**

Нацыянальную бібліятэку Беларусі наведла делегацыя Ісламскай Рэспублікі Іран на чале з дарадцам прэзідэнта Ірана па культуры, дырэктарам Нацыянальнай бібліятэкі гэтай краіны Ашары Алі Акбарам. Адным з вынікаў перамоваў стала рашэнне выпусціць кампакт-диск, на якім будзе прадстаўлена творчасць Якуба Коласа на роднай мове і на фарсі. Аб гэтым ішла размова на прэзентацыі першых пяці кнігі з 20-томнага збору твораў беларускага Песняра.

Над гэтым выпускам працуюць супрацоўнікі Інстытута мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы і выдавецтва “Беларуская навука”.



На ўрачыстым пасяджэнні ў Кішыніве з нагоды юбілею беларускай суполкі было сказана шмат добрых слоў

## У спадчыны — агульныя карані

Міхась Гаршкоў

**Польскі бок рыхтуе для перадачы на захаванне ў беларускія музеі 48 лічбавых копія партрэтаў з галерэі Радзівілаў.**

Гаворка ідзе пра копіі партрэтаў з галерэі Радзівілаў, перададзеных Беларусію Польшчы ў 1954 годзе. У сваю чаргу, беларускі бок дазволіў фотаздымку партрэтаў Радзівілаў, якія захоўваюцца ў беларускіх музеях.

Па словах намесніка кіраўніка ўпраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны і рэстаўрацыі Міністэрства культуры Ігара Чарняўскага, праблема захавання спадчыны магнэцкага роду Радзівілаў праходзіць праз усю дзейнасць Беларуска-польскай кансультацыйнай камісіі па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны. У полі зроку камісіі знаходзяцца актуальныя праблемы захавання агульных для беларусаў і палякаў помнікаў матэрыяльнай і духоўнай

культуры. Сёння Беларусь і Польшча супрацоўнічаюць у справе аднаўлення помнікаў Нясвіжа і Міра, слаўтасцяў Брэсцкай і Гродзенскай абласцей, інвентарызацыі аб'ектаў сакральнай архітэктуры, рэстаўрацыі асобных гісторыка-культурных каштоўнасцяў.

Сярод іх варта сёння назваць іканастас былога Гродзенскага езуіцкага касцёла — помніка архітэктуры барока пачатку XVII стагоддзя і фрэсак у Гальшанскім касцёле, узведзеным у XVI–XVIII стагоддзях у стылі барока. У Нясвіжскім касцёле Богажа цела неабходна заняцца аднаўленнем даху, крыпты і фрэсак.

“Дзякуючы камісіі ажыццяўляецца сталае супрацоўніцтва многіх устаноў культуры, у тым ліку архіваў, музеяў і бібліятэк”, — адзначае І.Чарняўскі.

Беларуска-польская кансультацыйная камісія па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны як інструмент рэалізацыі супрацоўніцтва ў галіне культуры была створана ў 1993 годзе.

## Дарогамі і сцежкамі класіка

Сяргей Кулягін

**Фотавыстава “Спасцігаючы Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча” прысвечана падзеям з жыцця драматурга.**

Экспазіцыя разгорнута ў Магілёўскім абласным тэатры драмы і камедыі ў Бабруйску, яна падрыхтавана да Міжнароднага фестывалю нацыянальнай драматургіі імя В.Дуніна-Марцінкевіча. На выставе прадстаўлена больш за 50 фатаграфій вядомага магілёўскага фатографа Аляксандра Ліціна, зробленых у ліпені гэтага года ў міні-экспедыцыі па месцах жыцця і творчасці пісьменніка. Заўважым, падарожжа — толькі адзін з этапаў праекта магілёўскага клуба аматараў падарожжаў і гісторыі “Чароўны ўспамін”. Ён прысвечаны 200-годдзю з дня нараджэння класіка і называецца “Пуцявінамі перакананага Асветніка, адметнага Драматурга, талентавітага Актора...”.

Выстава складаецца з 10 раздзелаў, кожны з іх прысвечаны знакавым месцам і падзеям, звязаным з жыццём і творчасцю пісьменніка. Прычым тут выкарыстаны не толькі сучасныя здымкі, але і архіўныя матэрыялы, графіка. Мастацкае і камп’ютарнае афармленне зрабілі Васіль Камароў і



Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч

Аляксей Кандакоў. Кожны раздзел суправаджаецца тэкстам, з якога можна даведацца пра розныя бакі жыцця і творчасці юбіляра, пра тое, што сёння нагадвае ў Беларусі пра нашага слыннага земляка.

Разам з адкрыццём выставы прайшла ўрачыстая цырымонія ўзнагароджання пераможцаў абласной віктарыны, прысвечанай юбілею пісьменніка, і прэзентацыя турыстычнага маршруту па месцах яго жыцця і творчасці. Дарэчы, ідэя праекта ажыццяўлена пры садзеянні ўпраўленняў адукацыі і культуры Магілёўскага абласнага таварыства “Беларускага геаграфічнага таварыства” і пры інфармацыйнай падтрымцы абласной газеты “Могилевские ведомости”.

Пасля Бабруйска фотавыстаўку плануецца прэзентаваць ва ўсіх раёнах Магілёўшчыны, а таксама ў іншых абласных цэнтрах. А ў бліжэйшы час яе ўбачаць магіляўчане і жыхары Бялынічаў.

## Пара сталасці і плёну

15 гадоў як у Малдове дзейнічае беларуская суполка

Мсціслаў Ігнаценка

Свята праводзілася ў Кішыніве, у Доме нацыянальнасцяў. Там, дарэчы, ужо шмат гадоў арганізуюць свае мерапрыемствы прадстаўнікі розных нацыянальных меншасцяў. На гэты раз маладыя хлопцы і дзяўчаты віталі гасцей у беларускіх нацыянальных строях, гучалі народныя песні, можна было паглядзець слайды і фатаграфіі з жыцця суполкі, утворанай 15 гадоў таму.

Павіншаваць юбіляраў завіталі прадстаўнікі іншых нацыянальных суполак: рускай, украінскай, лі-

тоўскай, эстонскай, азербайджанскай. Пра справы, якімі напоўнена жыццё беларусаў Малдовы, раскажаў старшыня суполкі Іван Кец.

Прагучала і вітальнае слова Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Малдова Уладзіміра Саковіча. Выступілі таксама прадстаўнікі Бюро міжэтнічных адносін і Парламента Малдовы, старшыні беларускіх суполак з Ціраспаля і Бендэр. Урачыстая частка мерапрыемства закончылася прыёмам у суполку новых членаў.

Да юбілею была прымеркавана прэзентацыя кнігі “Беларускія

крыніцы Малдовы” — яе прадставіў рэдактар і выдавецкі калектыў. Потым адбыўся канцэрт з удзелам вядомых у Малдове артыстаў, ансамбля “Канчэрціна”, прадстаўнікоў культурнага цэнтра “Полі Арт”.

Упрыгожыла прасторы свята і выстава карцін мастака, члена суполкі Вячаслава Ігнаценкі — у экспазіцыі былі прадстаўлены краявіды з беларускай глыбінкі, якія нагадалі ўсім пра родную Беларусь.

У завяршэнне вечарыны гаспадары свята прапанавалі гасцям адведаць смачныя стравы, згатаваныя членамі суполкі па традыцыйных рэцэптах беларускай кухні.

## Калі ў сэрцы ёсць любоў

У жыхароў вёскі Станькава, што ў Дзяржынскім раёне Міншчыны, стала традыцыяй: у вольны час збірацца і спяваць песні. Спачатку самадзейныя артысты спявалі для сябе, для знаёмых і блізкіх, але з часам узнікла жаданне выступаць са сцэны. Дэбютавалі ў Станькаўскім Доме культуры

Лявон Целеш

Цяпер народны вакальны гурт “Суседзі” ведаюць не толькі на Дзяржыншчыне, але і нават за межамі Беларусі. Летась, напрыклад, артысты радалі спевамі масквічоў.

Сёлета гэты калектыў удзельнічаў у канцэрце, прысвечаным 70-годдзю Мінскай вобласці. Выступілі “Суседзі” на творчым вечары ў Белдзяржфілармоніі, прысвечаным 70-годдзю кампазітара Ігара Лучанка. А яшчэ было абласное свята “Дажынкi” ў Мар’інай Горцы, міжнародны фестываль народнай творчасці “Вянок дружбы” ў Бабруйску...

А нядаўна “Суседзі” арганізавалі культурную акцыю, якой не памятаюць нават мясцовыя старажылы. У гонар свайго 10-годдзя яны наладзілі ў Дзяржынскім Доме культуры дабрачынны кан-



На адным з дабрачынных канцэртаў гурта “Суседзі”

цэрт пад назвай “З любоўю ў сэрцы”. Сродкі, атрыманыя ад канцэрта, пойдучы на рэстаўрацыю Свята-Мікалаеўскай царквы ў Станькаве.

Нагадаем, што пабудавана яна ў 1858 годзе ў асноўным на сродкі асветніка, мецэната графа Эме-

рыка фон Гутэн-Чапскага. Дарэчы, нядаўна адзначалася 180-годдзе з дня яго нараджэння.

Павіншаваць юбіляраў і прыняць удзел у дабрачынным канцэрце з Мінска прыехалі і папулярныя спевакі — народныя артысты Беларусі Ядвіга

Паплаўская і Аляксандр Ціхановіч. Ад імя прыхаджан Станькава ім былі ўручаны пасведчанні, у якіх значыцца: імяныя цаглінкi народных артыстаў будуць закладзены ў сцэны Свята-Мікалаеўскай царквы, якая рэстаўруецца.

# На журавінавых прасторах

## Цэлыя плантацыі лясных ягад вырошчваюць пад Ганцавічамі

Іван Ждановіч

Цяжка, пагадзіцеся, і ўявіць Беларусь без адметных лясоў і балотаў, без смачных ягадаў, якія там высываюць. Спачатку, згадаем, падыходзяць суніцы. Потым вабіць у лес маліна. А таксама чарніцы і падобныя да іх буякі (рускія называюць іх: голубіка). Крыху пазней усе нарыхтоўваюць брусніцы: заліў вадой — і гатова. А ўвосень, звычайна ў кастрычніку, настае пара журавінаў (клюквы па-руску). Хто не лянуецца — збірае чырвоныя пацеркі ягад па балацінах аж да маразоў...

А вось цэлыя журавінавыя плантацыі закладвалі, мусіць, тыя, каму збіраць пакрысе ягадную драбніцу не хацелася. І я тых дабрадзеяў, зрэшты, вельмі разумею: сагнуцца сотні разоў — праца нялёгка.



Так збіраюць ураджай з “журавінавай нівы”

Справа, пачатая энтузіястамі з Ганцавіцкага лягаса гадоў 20 таму, мае добры працяг. Сёння за пару кіламетраў ад палескага райцэнтра працуе першая і адзіная такога роду у Беларусі Ганцавіцкая доследна-эксперыментальная база. Якая ўваходзіць у структуру Нацыянальнай акадэміі навук, дакладней — Цэнтральнага батанічнага сада.

“Мы праводзім розныя доследы, эксперыменты: глядзім, як той ці іншы замежны гатунак журавінаў, буякоў, брусніцаў паводзіць сябе ў нашых умовах”, — тлумачыць сэнс сваёй працы Віталь Бруй, вядучы аграном доследна-эксперыментальнай базы, знаёмычы з гаспадаркай. Тры гады таму, пасля заканчэння аграрнага ўні-

версітэта ў Гродне, гэты мясцовы юнак вярнуўся сюды працаваць. Калектыў невялікі: крыху больш за 20 чалавек, цяпер яго ўзначальвае кандыдат біялагічных навук Мікалай Паўлоўскі.

За савецкім часам пад Ганцавічы завезлі вельмі перспектывныя сарты журавінаў аж са Злучаных Штатаў Амерыкі. Гаво-

раць, плаціць за іх давалася золатам. А што, сваіх гатункаў было мала? “Гэта культуры, якія, у адрозненне ад мясцовых, можна вырошчваць на плантацыях, яны даюць буйныя ягады, па памерах, ды і па колеры яны больш падобныя да вішань, чым да лясных беларускіх суродзічак, — удакладняе наш гід. — І ўраджайнасць высокая. Скажам, мы з гектара максімальна збіралі да 250 цэнтнераў”.

Цяпер у гаспадарцы 14 гектараў плантацый журавінаў. Зрэшты, галоўнае на базе — усё ж доследы. А ягады, атрымліваецца, нібы пабочны прадукт навуковай работы. Сёлета, па словах Віталія, іх нарыхтавана толькі 15 тон. Калі журавіны высываюць, чэкі заліваюць вадой, і спецыяльны камбайн збірае ягады, якія ўсплы-



Аграном Віталь Бруй

лі, матавілам. Потым бонавымі агароджамі ягады сцягваюць пад бераг і пры дапамозе транспарцёра загрузаюць у кантэйнеры. І гнуцца не трэба!

Акрамя журавінаў, займаюцца на базе і іншымі ляснымі раслінамі. “Мы ўжо заклалі прамысловую дзялянку буякоў, — расказаў. В.Бруй. — Плануем пашырацца. Хоць ёй толькі трэці год, плантацыя дала сёлета надрэнны ўраджай”.

Дарэчы, кусты буякоў, якія нам паказаў Віталь, больш падобныя да лазовых — у рост чалавека! Ёсць сарты, закупленыя у Польшчы і Германіі, якія добра прыжыліся на беларускай глебе.

# Чорна-белая магія ўзрушае

Вольга Касмачова

**У штаб-кватэры ААН праходзіць выстава амерыканскага фотамайстра, яна прысвечана Беларусі.**

Назва ў фотавыставы — “Беларусь: прамяні святла”. На цырымоніі адкрыцця прысутнічалі кіраўнікі дыпламатычных місій дзяржаў-удзельніц ААН, прадстаўнікі кіраўніцтва сакратарыята Арганізацыі, амерыканскай грамадскасці і беларускай дыяспары.

На выставе прадстаўлены работы амерыканскага фотамайстра Джона Кунстадтэра, якія былі зроблены ім за апошнія гады падчас шматлікіх вандраванняў па Беларусі.

Галоўны аб’ект увагі на чорна-белых мастацкіх фотаработах Джона Кунстадтэра, большасць з якіх зроблена ў жанры класічнага фотартрэта і дарожных фотазамалёвак, — беларусы. Больш трох дзесяткаў разнапланавых па жанры і кампазіцыі фатаграфій

злучаны адзіным памкненнем — перадаць святло душы, сціпласць і пачуццё чалавечай годнасці ў беларускіх дзяцей, старых, сельскіх працаўнікоў, якія сталі героямі фотаработ амерыканскага майстра.

Асаблівую ўвагу ў сваіх творах Джон Кунстадтэр надае асэнсаванню каранёў беларускай народнай культуры і традыцый, якія выразна праступаюць у самых звычайны жывецкіх абставінах.

Да таго, як Джон Кунстадтэр прафесійна заняўся мастацкай фатаграфіяй, ён быў дыпламатам. У паслужным дыпламатычным спісе Джона Кунстадтэра — работа ў 2000-2001 гадах намеснікам пасла ЗША у Беларусі.

Пра творчасць фатографа ведаюць у Беларусі — яго работы ўжо экспанаваліся ў выставачных залах у Мінску, Гродне і Паставах. А вось за межамі краіны фатаграфічны цыкл Джона Кунстадтэра выстаўляецца ўпершыню.

# Мясцовы час

Рыгор Святлоў

**Сонечны гадзіннік устаноўлены ў Лідзе.**

Цыферблат гадзінніка з рымскімі лічбамі высечаны на гранітным камені. Прычым зроблена гэта пад спецыяльным вуглом — з такім разлікам, каб цень ад стрыжня ў цэнтры цыферבלата

паказваў “лідскі час”. Дарэчы, гараджане правярылі: у сонечныя дні гадзіннік паказвае практычна дакладны час: хібнасць складае прыкладна 5 хвілін на працягу светлавога дня.

Аўтар сонечнага гадзінніка — вядомы беларускі скульптар Рычард Груша. Ідэю такой скульптуры ён выношаваў 15 гадоў.



Усебеларускі фестываль нацыянальных культур у Гродне — гэта заўсёды сапраўднае свята

# Конкурс ідэй

Жанна Катляроўская

**Для форуму, які праводзіцца ў Беларусі, з наступнага года плануецца арганізаваць сапраўдны конкурс. Аб гэтым паведаміў першы намеснік міністра культуры Уладзімір Рылатка на прэсканферэнцы ў Мінску.**

Па выніках года будзе вызначана, у які з форуму прыўнесена больш арыгінальных ідэй. Будзе ацэньвацца змест, узро-

вень прадстаўніцтва, каштоўнасць фестывалю для беларускай культуры. А вынікам стане грант на правядзенне наступнага свята.

Сёлета ў рэгіёнах Беларусі прайшло каля 50 фестывалю. Кожны з іх быў па-свойму цікавы. Але для поспеху трэба некалькі складнікаў. Фестываль павінен мець добрую друкарскую прадукцыю, прэсу, ён павінен надаць штуршок развіццю турызму ў рэгіёне.

Сярод цікавых фестывалю

у рэгіёнах — “Берагіня”, “Залаты шлягер”, “Сожскі карагод”. Адраджаецца фестываль нацыянальнай драматургіі імя В. Дуніна-Марцінкевіча. Ён прайшоў сёлета ўжо ў новым статусе — міжнародным.

Некалькі буйных фестывалю ў Беларусі з’яўляюцца візітнай карткай краіны. У іх ліку “Славянскі базар у Віцебску”, Усебеларускі фестываль нацыянальных культур у Гродне, “Дажынкi”, Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі ў Маладзечне.